

Ο Νερόμυλος στην ιστορία και στο μύθο.

Από το χερόμυλο στο νερόμυλο

Κώστας Γιαννός

Ο χερόμυλος είναι γνωστός από τους προϊστορικούς χρόνους. Στη ρωμαϊκή μάλιστα εποχή, έκαναν χερόμυλο σε σχήμα κωνικό. Τέτοιους κωνικούς χερόμυλους βρήκαν και στην Πομπηία.

Με τους χερόμυλους άλεθαν ακόμη και στον καιρό του Ομήρου. Το άλεσμα το έκαναν οι γυναίκες και ιδιαίτερα οι δούλες. Έτσι στα ανάκτορα του Αλκινόου δούλευαν 50 γυναίκες και στα ανάκτορα του Οδυσσέα 12, για ν' αλέθουν το σιτάρι, που χρειάζονταν τα παλάτια: «Αι μεν αλετρεύουσι μύλης επί μήλοπα καρπόν (Ομ. Οδ. Η', 104).

Και στον Πλούταρχο (Moralia 2157E) διαβάζουμε:

«Εγώ γαρ, είπε, της ξένης ήκουον αδούσης προς την μύλην εν Λέσβω γενόμενος: άλει, μύλα, άλει, και γαρ Πιττακός μεγάλος Μιτυλάνος βασιλεύων».

Και στην Αγία Γραφή γίνεται λόγος για χερόμυλους. Η Σάρρα φτιάχνει εγκρυφίας, αφού αλέσει το σιμιγδάλι στο χερόμυλο (Γενεσ. 14,6). Το μάννα που έστελνε κάθε πρωί ο Θεός στην έρημο, το άλεθαν σε χερόμυλους οι Εβραίοι και μετά το έτρωγαν (Αρ. 1α', 8). Η καρδιά του Λεβιάθαν παρομοιάζεται με τη σκληρή κάτω μυλόπετρα του χερόμυλου (Ιώβ, μα', 24). Τόσο χρήσιμος ήταν ο χερόμυλος στους Εβραίους, που ο Μωϋσής και με νόμο ακόμη τους απαγόρευε να τον πωλούν ή να τον ενεχυριάζουν, γιατί εκείνος που τον έπαιρνε για ενέχυρο, έπαιρνε μια ζωή στο λαιμό του (Δευτερ. Κδ', 6).

Ο Χριστός, για να δώσει εικόνα, της ξαφνικής δεύτερης παρουσίας του στον κόσμο, λέει:

«Τότε δύο έσονται εν τω αγρώ, ο εις παραλαμβάνεται και ο εις αφήεται· δύο αλήθουσαι εν τω μυλώνι, μία παραλαμβάνεται και μία αφήεται» (Ματθ. Κδ', 40,42).

Αργότερα χρησιμοποίησαν τη δύναμη των ζώων, για να κινούν μεγάλους μύλους. Στη συνέχεια τη δύναμη του νερού και του ανέμου. Έτσι έφτιαξαν νερόμυλους και ανεμόμυλους. Υδραλέτης είναι το παλιό όνομα του νερόμυλου και για υδραλέτη κάνει λόγο ο Στράβωνας (XB', 3,30): «Έν δε τοις Καβείροις τα Βασίλεια Μιθριδάτου κατεσκευάστω και ο υδραλέτης...». Σημειώνουμε ότι, ο Μιθριδάτης ήταν ο ξακουστός βασιλιάς του Πόντου, που ονομάστηκε Μέγας ή Ευπάτωρ και έζησε ανάμεσα στο 132-63 π.χ, δηλαδή κατά τα Ρωμαϊκά χρόνια. Από τότε κι ύστερα χρησιμοποιούνται οι νερόμυλοι.

Νερόμυλος και Μύθος

Για πολλούς νερόμυλους ο λαός έχει πλέξει πολλές ιστορίες, αλλά και πολλά τραγούδια, που το καθένα από αυτά έχει και μια ιστορία. Η εξήγηση για τη λειτουργία του μύλου, στα πολύ παλιά χρόνια - πριν από αιώνες - σκόνταφτε στη λογική του ανθρώπου. Έτσι ο Μύθος επιχείρησε να δώσει τις δικές του εξηγήσεις, που κάποιες φορές πήραν και ποιητική διάσταση. Κι ο Μύθος, καθώς κυλού-